

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quinto Decretalium. In Quo De Judicio, Seu Ordine Judiciario criminali, nec non de criminibus Ecclesiasticis, & secularibus ... agitur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1677

Titulus. XXXIII. De Privilegis, & excessibus privilegiatorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98302](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98302)

nam Ecclesia ædificata in præjudicium alterius Ecclesie, post denunciationem novi operis, debet demoliri, ac destrui, c. 1. h. t. n. 3. & 4. Qu. 3. Cuius nunciandi novum opus competat? n. 5. Qu. 4. Ubi & cui fieri possit nunciatio novi operis, num. 6. Qu. 5. Quibus modis, & quando fieri possit nunciatio novi operis? n. 7.

§. II. Quis sit effectus nunciationis novi operis?

Effectus primarius est, ut quicquid ædificatum est, post nunciationem factam totum demoliri debeat, expensis ipsius ædificantis, etsi ædificatum fuit absente domino, c. 2. h. t. n. 8. & tribus seqq. Debet autem denunciatus, post novi operis denunciationem, ab ædificando cessare, & opus cæptum destrueri, si jure sit facta denuntiatio, quia is nullum jus ædificandi habet: si vero injustè, quia jus habet ad ita ædificandum, n. 12. Ob vitandum scandalum non sunt omittenda, quæ sine peccato mortali committi non possunt, c. 2. Super eo, h. t. n. 13. & 14.

§. III. Quibus casibus, & modis cesset nunciatio novi operis, ita ut vim, & effectum non habeat?

Cessat primò, si nuncians remisit nunciationem factam ædificanti novum opus, n. 15. Secundò cessat, si nuncians cautionem recepit à denunciato de opere demoliendo, si constitit ipsum jus ædificandi non habuisse, n. 16. Nam in optione nunciantis est, an intra tres menses de præjudicio suo velit ostendere, ut interim cesset ab opere: an verò recepta cautione de opere demoliendo, statim ædificare permittat, c. 3. h. t. n. 17. & seq. Similiter si is, qui denunciat, vult probare suum jus, is qui ædificat, etiam si offerat cautionem de destruendo opere, expectare debet per tres menses, & interim cessare ab ædificio, c. 4. & ult. h. t. n. 19. & duobus seqq. Quibus præterea modis cesset nunciatio novi operis, n. 22. & duobus seqq.

SERIES CAPITULORUM.

IN ANTIQUIS.

c. 1. n. 3. & seq. per eo. num. 13. & seq.
c. 2. in princ. n. 8. & tribus c. 3. n. 17. & seq.
seqq. & num. 15. §. Si- c. 4. & ult. n. 19.

TITVLVS XXXIII.

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIBUS Privilegiatorum.

SECTIO I. De privilegijs in communi.

§. I. Quid sit privilegium, & an ad illius substantiam requiratur scriptura, & quomodo à dispensatione differat?

Privilegium accipitur vel pro instrumento, vel magis propriè pro ipso beneficio, seu gratia, quæ alicui à Principe conceditur, & in ipso instrumento continetur, n. 1. Assert. 1. Privilegium latè acceptum est lex privata speciale beneficium, vel favorem concedens. Strictè verò sumptum est alicujus rei, si juris specialis, contra jus commune, ex Principis benevolentia concessio, n. 2. Interdum tamen à Principe conceduntur, quæ etiam à Jure communi concessa sunt, ad majorem confirmationem, & securitatem, n. 3. Assert. 2. Ad substantiam privilegij non requiritur, ut sit scriptum, n. 4. Assert. 3. Di-

Tomus V.

spensatio à privilegio in communi differt tanquam species à genere, à privilegio autem contra Jus non differt dispensatio, si ea concedatur ad operandum ordinariè, & stabiliter contra aliquod Jus commune: si verò concedatur dispensatio solum ad unum aliquem, vel alterum actum contra legem, & jus commune, v. g. ut uno vel altero die liceat carnibus vesci die prohibito, tum non est privilegium propriè dictum, per quod jus permanens conceditur, n. 5.

§. II. Quomplex sit privilegium, siue quomodo dividatur, & quis possit concedere privilegium, & quibus concedi possit?

ASSERTIO I. Privilegium in primis aliud est personale, quod immediatè & directè ipsi personæ conceditur, eamque sequitur, & cum ea extinguitur. Aliud est reale, quod proximè & immediatè conceditur alicui rei, loco vel muneris, ac dignitati, eique coheret ac durat, quamdiu res durat, n. 6. Unde in dubio cognosci possit, an sit privilegium personale, an reale? n. 7. Rursum privilegium aliud est perpetuum, quod perpetuò durat, quamdiu revocatum non fuerit: aliud temporale, quod ad certum tempus, vel sub certa conditione conceditur, quâ impleretur, finitur, n. 8. Assert. 2. Privilegium concedere potest omnis & solus ille, qui potest legem condere, qui verò non potest, nec privilegium dare potest, n. 9. Assert. 3. Privilegium non solum subditis, sed etiam alijs non subditis, siue extraneis concedi potest, n. 10. An per consuetudinem acquiri possit privilegium? Resp. consuetudo habet vim privilegij, ita ut derogare possit juri communi, sicut privilegium, n. 11. An requiratur justa causa ad concessionem privilegij? Resp. ut sit licita, necessaria est justa causa, non autem ut sit valida, n. 12.

§. III. De interpretatione privilegiorum.

Quæ. I. Qualis interpretatio fieri debeat in privilegijs, stricta, an lata? Resp. primò, privilegia, quæ merè gratiæ sunt, nec cedunt in præjudicium alterius, latè interpretari oportet, n. 13. Resp. secundò, privilegia, quæ derogant juri communi, regulariter strictè interpretationis esse debent, & restringi, n. 14. Excipi debet, nisi privilegium derogans juri communi cedat in favorem Religionis, vel causæ piæ, vel boni publici. Secundò, nisi privilegium sit in Corpore Juris contentum, tunc enim favorabile est. Tertio, si privilegium sit concessum, motu proprio Principis, etsi derogat juri communi, cit. n. 14. Resp. tertio, si privilegium cedat in præjudicium tertij, ejusque juri jam acquisito derogat, strictè illud interpretari oportet, n. 15. Quæ. 2. Quæ sint circa strictam vel latam interpretationem privilegiorum observanda? In hac re notandæ sunt seqq. regulæ. Prima est, si verba privilegij sint ambigua, vel obscura, ejus est interpretari illa, cujus est concedere privilegium. Unde privilegiorum tenor attendi debet, nec de ijs judicandum, nisi illorum tenore inspecto, & secundum eorum tenorem, ab omnibus subditis sunt servanda, c. Porro. 7. h. t. n. 16. & 17. Secunda regula est, quod privilegium non sit ita strictè interpretandum, ut reddatur inutile, & inefficax, quamvis aliàs videatur grave, & odiosum, nisi etiam sit injustum, n. 18. Tertia regula est, privilegium non est restringendum ultra proprietatem verborum,

Fff f

borum, sed hæc in propria significatione accipienda sunt: nisi privilegium iuri alieno deroget, n. 19.

§. IV. De extensione privilegiorum.

Quæ. 1. An privilegium uni concessum possit extendi ad alium? Resp. privilegium nunquam est extendendum ab una persona, cui concessum est, ad aliam non expressam, nec ab uno casu vel actu ad alium, c. Sanè. 9. h. t. n. 20. Idque extenditur primò, quòd etiam privilegium personale mariti non competit uxori regulariter, n. 21. Secundò, nec privilegium personale concessum patri regulariter transit ad filios, nisi quod datur patri ratione nobilitatis, n. 22. Tertiò, nomine filiorum in privilegijs personalibus non comprehenduntur nepotes, n. 23. Nec socius privilegiati gaudet privilegio socij, num. eod. Qu. 2. An privilegium propter similitudinem rationis, sit extendendum ad alias personas, loca, vel actus? Resp. negativè, n. 24. & 25. Qu. 3. An quando privilegium concessum ad instar alterius, vel uni concessum alteri communicatur, si illud restringatur, vel revocetur, censeatur etiam restrictum, vel revocatum privilegium, quod est ad instar concessum, n. 26.

SECTIO II. De privilegijs in specie, & imprimis de privilegio exemptionis à jurisdictione Ordinarij.

§. I. An ex solutione annui censûs facta Papæ privilegium exemptionis ab Ordinario probetur, & quibus modis, vel verbis?

ASSERTIO I. Ex solutione censûs facta Sedi Apostolicæ non probatur exemptio à jurisdictione Episcoporum: nisi appareat, quòd in signum immediatæ subjectionis, ac perceptæ libertatis sit solutus Sedi Apostolicæ, c. Recepmus. 8. h. t. n. 27. Similiter exempti à jurisdictione Episcopi non intelliguntur, qui sub protectione Papæ cum rebus suis recipiuntur, c. Ex parte. 18. h. t. n. 28. declaratur, n. 29. & 30. Assert. 2. Privilegium exemptionis à jurisdictione Ordinarium non probatur, quando privilegium, sententia, aut scriptura non sunt principaliter super exemptione, seu libertate, sed incidenter propter aliud narratum aliquam Ecclesiam, vel personam esse B. Petri, vel ad Ecclesiam Romanam pertinere. At verò probatur exemptio à potestate Ordinarium, si in privilegio contineatur, quòd Ecclesia existat juris B. Petri, vel sit libera, vel potiatur libertate Ecclesiæ Romanæ, aut quòd ejus speciali prærogativâ gaudeat, c. Si Papa. 10. h. t. in 6. n. 31. & duobus seqq.

§. II. An per privilegium concessum alicui Monasterio, ut fructus Ecclesiæ sibi subiectæ in suos usus possit convertere, Ecclesia illa censeatur eximi à jurisdictione Ordinarij?

Resp. negativè. Unde Religiosi, quibus concessum est à Papa tale privilegium convertendi in proprios usus Ecclesiæ sibi subiectas, non possunt propria auctoritate, possessionem illarum recipere, sed à Diocesano loci debent introduci, nisi in privilegio aliud exprimitur, c. Pastoralis. 19. h. t. num. 34. & duobus seqq.

§. III. Proponuntur aliæ quædam quæstiones circa privilegia exemptionis à jurisdictione Ordinarij.

Exemptiones aliæ sunt reales, aliæ personales, & quæ sit inter illas differentia? n. 37. Qu. 1. An exemptus respectu certi loci, seu rei, sit etiam exemptus respectu alterius rei, vel loci? Resp. negativè.

Unde exemptus respectu Capellæ, v. g. Regis, non est exemptus respectu Parochiæ, quæ ab Ordinario habet, & sic si deliquit in Parochia, punitur ab Ordinario, c. Cum Capella. 16. h. t. n. 18. & duobus seqq. Qu. 2. An per exemptionem concessam Monasterio, censeatur etiam exempta Capella subiecta, vel exempto Capite etiam exempta Capella? Resp. negativè, & sic Abbas, cujus Monasterium exemptum, ratione Capellarum non exemptum, debet subesse Episcopo, exhibendo illi reverentiam, venire ad Synodum Diocesanam, item excommunicatus aliquis Abbas locum habet in Synodo Diocesana, c. Ex ore. 17. h. t. n. 41. & 42. Per exemptionem concessam Monasterio non censeatur exempta Capella ei subiecta, si tantum quod temporaria, vel spiritualia sint subiecta: secus est si talis privilegium sit concessum Monasterio, ejusque Capellæ, quæ utroque jure ad illud spectant, c. Quoniam. 21. h. t. n. 43. & duobus seqq. Qu. 3. An exempta Ecclesiæ à jurisdictione Episcopi, censeantur etiam exempti Clerici, sive ministri Ecclesiæ, & vice versâ? Resp. negativè, censeantur Ecclesiæ, intelliguntur etiam exempti Clerici, item Monachi, Canonici, & Clerici, item Oblati, sed non ejus Ecclesiæ Parochiæ pertinentia ad Parochiam, nec Parochiani, quæ verò eximuntur Canonici Ecclesiæ, non est exempta Ecclesiæ, nec alij Clerici illius. Si autem exempti Clerici, intelliguntur etiam exempti, jam Canonici, quàm alij Clerici, sed non Ecclesiæ, publicè à privilegio exemptionis exprimitur, c. Per exemptionem. 9. h. t. in 6. n. 45. & duobus seqq.

§. IV. An, & quando exempti à jurisdictione Episcopi possint coram eodem conveniri, & ab illo puniri non obstante privilegio exemptionis?

Si Clericus exemptus, extra locum exemptionis delinquat, vel contrahat, aut alibi res suas coram locorum Ordinarijs conveniri, ratione delicti, contractus, aut rei sitæ in loco non exempto, autem ratione domicilij, c. 1. h. t. in 6. n. 46. & duobus seqq. Respondetur ad quæstiones, n. 53. & 54. Aliæ declarationes, c. 1. h. t. in 6. n. 55. Monachi, seu Religiosi habent privilegium, ut non possint excommunicari, suspendi, vel interdici, si habitent in Prioratibus subjectione Ordinarii locorum, ut ibi regant, vel recedant prioratibus, vel interdici, vel interdici ab Ordinarii locorum, ut ibi morantur, c. 1. §. In eos. h. t. in 6. n. 57. Prædictum autem privilegium non extenditur ad sententias, aut censuras Ordinarii, sed sic Ordinarius potest illos excommunicare, depellere, & interdicere: nisi tale privilegium sit concessum Regibus, Reginis, vel ipsorum filijs, aut regularibus personis, sed religio loco, vel Ordine, c. Ne aliqui. 5. h. t. in 6. num. 58. & 59.

§. V. An in allegantes privilegium exemptionis à jurisdictione Ordinarij possint Ordinarii jurisdictionem exercere, donec privilegium exemptionis probatum fuerit?

Qui asserunt se exemptos per privilegium à jurisdictione Ordinarii loci, in locis exemptis, & securo, vel alijs prudentibus viis tunc cessione ab eo deputatis ostendere debent inopiam

legia legenda intra terminum competentem ab ipso Ordinario, vel ejus delegato moderandum, nec non de articularis, de quibus est controversia, transcriptum tradere tenentur. Si autem ii, qui asserunt se exemptos, solum præscriptionem Canonicam censuerint opponendam, ipsi Ordinario, vel ejus delegato viro prudenti, & non suspecto de tali præscriptione fidem facere debent, & interim Episcopus suam in eos potest uti jurisdictione, donec plenè probetur præscriptio Canonica. Si verò tales privilegio, & præscriptione simul se asserunt esse munitos, & exhibent privilegium, quod tamen non plenè probat exemptionem, sed causam præscribendi, tunc coram prudentibus personis, tenentur probare præscriptionem 40. annorum, & quòd non fuerit violenta, clandestina, vel precario concessa, & interim Episcopus jurisdictionem in eos exercere non potest, c. Cum persona. 7. h. t. in 6. n. 60. Idque declaratur, & explicatur n. 61. & 3. seqq.

§. VI. An Ecclesia obtinens duplex privilegium exemptionis, v. g. Episcopi, & Pape, utroque uti possit?

Ecclesia, quæ se defendit duobus privilegiis, v. g. Episcopi, & Pape, si succumbat, potest se defendere ex altero. Item exemptus non tenetur promittere obedientiam Diocesano, vi tamen exemptionis, non potest, sine licentia Diocesani Ecclesiam construere in loco non exempto, & si de facto in eo construit, ea cedit juri Episcopi, c. Cum olim. 14. h. t. n. 65. & seqq.

SECTIO III. De aliis privilegiis specialibus, de quibus agitur in hoc Titulo.

§. I. De privilegiis immunitatis à solvendis decimis, etiam Novalium.

Quær. 1. An per privilegium alicui Ecclesiæ concessum de non solvendis decimis Episcopalis, non solum præterita, sed etiam futura decima remissa esse censentur? Resp. Episcopus remittens alicui Ecclesiæ decimas Episcopales indefinitè, remississe censetur, non tantum decimas bonorum præteriti, & præsentis temporis, sed etiam futuri, quia in beneficiis plenissima interpretatio fieri debet, c. Quia circa. 22. h. t. n. 67. & 2. seqq. Quær. 2. An privilegium de non solvendis decimis novalium comprehendat etiam illas decimas, quæ tempore impetrati privilegii ab aliis jam erant possessæ ac perceptæ? Resp. Privilegium Apostolicum de non solvendis decimis novalium, non extenditur ad decimas, tempore impetrati privilegii possessas ab aliis tanquam sibi debitas, nisi de possessione alterius in ipso privilegio facta sit mentio, c. Dudum. 31. h. t. n. 70. & seqq. Quær. 3. An privilegium de non solvendis decimis novalium perpetuo duret? Resp. Terra, de qua non extat memoria, quòd fuerit culta, si per Religiosos redigatur ad culturam, perpetuo erit immunitas à solvendis decimis, c. ult. h. t. n. 72. & 73.

§. II. De privilegio celebrandi, vel audiendi Divina Officia, tempore interdicti generalis.

Quær. 1. Quomodo intelligendum sit privilegium concessum quibusdam Regularibus à Sede Apostolica, ut liceat eis celebrare Divina Officia in Ecclesiis interdictis? Resp. Privilegium concessum quibusdam Regularibus, ut si qui ex Fratribus missi fuerint ad aliquem locum ad recipiendas elemosinas,

Tomus V.

isq; interdictus fuerit, semel in anno aperiantur Ecclesiæ, ut ibi Divina Officia celebrentur, quod intelligendum est, ut una tantum Ecclesia semel in anno aperiat, c. Vi privilegia. 24. §. Illud etiam. h. t. n. 74. Quær. 2. An etiam Episcopi possint tempore interdicti generalis celebrare Divina? Resp. Privilegium concessum Regularibus, etiam Episcopis conceditur, ut tempore interdicti Divina celebrare possint, januis clausis, submissa voce, non pulsatis campanis, expulsi excommunicatis, & interdictis, dummodo non dederint causam interdicti, nec dolus intervenierit, & modò non semper, sed quandoque celebrent, c. Quod nonnullis. 25. h. t. n. 75. & seqq. Quær. 3. An privilegium tempore interdicti clam celebrandi Divina, extendatur etiam ad extraneos, vel saltem ad familiares privilegiati? Resp. Privilegiati, ut tempore interdicti celebrare possint Divina, non possunt admittere extraneos non privilegiatos. Si verò privilegium hoc singulari personæ fuerit concessum, potest familiares suos domesticos admittere, dummodo non sint familiares alicujus Conventus, vel Collegii, si non sint privilegiati. Prædicto autem privilegio non gaudet is, cujus causa, culpa vel dolo sententia interdicti est lata, vel qui consilium, auxilium, vel favorem dedit delicto, ob quod interdictum est positum, c. Licet. 11. h. t. in 6. n. 77. & 2. seqq. Quando illi, propter quorum delictum positum fuit interdictum generale, illud non servant, alii nihilominus illud servare tenentur. Si verò ii, in quorum favorem positum fuit interdictum non servant, nec alii tenentur, c. Petitis. 20. h. t. n. 80. & seqq.

§. III. De privilegio sepultura Ecclesiastica, tempore interdicti.

Privilegium concessum Religiosis, ut possint sepelire suos confratres, tempore interdicti, intelligitur de his, qui licet maneat in seculo, tamen obtulerant se Religioni, mutato habitu, vel de illis, qui omnia bona sua dederunt Religioni irrevocabiliter, reservato sibi usufructu, nisi excommunicati, vel nominatim interdicti fuerint, c. Vi privilegia. 24. §. Sane. h. t. n. 82. & 83. Quæ requirantur, ut Oblati alicujus Religionis gaudeant privilegio sepultura Ecclesiastica, n. 84. Quæ requirantur, ut hujusmodi Oblati sint exempti à foro seculari, & à vectigalibus, n. 85. An Oblati gaudeant omnibus privilegiis suæ Religionis, præsertim exemptionis à jurisdictione Episcopi, n. 86. Et quid quoad Oblatos statuerit Concilium Trident. n. eod.

§. IV. De privilegio celebrandi in Altari Viatico, seu portatili.

Quær. 1. Quibus concessus sit usus Altaris portatilis? Resp. Episcopi, alique Superiores possunt ubique uti Altari portatili, & in eo celebrare, vel sibi celebrari facere quotidie, ita tamen ut servant interdictum, c. ult. h. t. in 6. n. 87. & seqq. Altaris viatici privilegium concessum Episcopis non est sublatum per Concilium Trident. cit. n. 88. Idque competit etiam Cardinalibus non Episcopis, num. eod. Quær. 2. Quibus præterea hoc privilegium sit concessum? Resp. FF. Prædicatoribus, & Minoribus, etiam sine consensu Episcopi, absque præjudicio tamen juris Parochialis, c. In his. 30. h. t. n. 89. Hoc privilegium concessum Prædicatoribus, & Minoribus revocatum fuit per Concilium Trident. sed re-

F f f 2

stitutum

stitutum est denuo Societati à Gregorio XIII. n. 91. & 92. Quær. 3. An post Concilium Trident. possit Episcopus concedere facultatem celebrandi Missas in domibus privatis super Altari portatili? Negant communiter DD. sed oppositum est valde probabile, quòd etiam hodie possit, ob necessariam, vel aliam justam causam, n. 93. & 94.

§. V. De privilegiis Studii generalis in Curia Romana.

Ut in Curia Romana vigeat Studium Juris Canonici, & Civilis, concessum fuit, ut ibi Studentes gaudeant privilegiis locorum, in quibus est studium generale, & recipiant integros proventus suos Ecclesiasticos, c. 2. h. t. in 6. n. 95. & 96. Porro prohibitum est sub pœna excommunicationis, docere, vel audire Jus Civile Parisiis, & in locis vicinis, quia ibi non sunt in usu LL. Imperatorum, c. Super specula, 28. h. t. n. 97. & 98.

§. IV. Quæ sint prerogative, seu privilegia principalium IV. Sedium Patriarchalium.

Tria habent privilegia: videlicet quòd postquam à Romano Pontifice acceperint Pallium, præstito ipsi fidelitatis, & obedientie juramento, ipsi possunt Suffraganeis suis Pallium dare. Deinde ut ante se ubique faciant præferri Crucem, nisi in Urbe Romana, & ubi Papa est, vel ejus Legatus. Denique in omnibus Provinciis ipsis subiectis potest ad ipsos appellari, salvâ appellatione ad Papam, c. Antiqua, 23. h. t. num. 99. declaratur num. 100. & 3. seqq.

§. VII. De privilegiis Archiepiscoporum, & Episcoporum, aliorumque Prælatorum inferiorum.

Quær. 1. Quæ privilegia Jure communi concessa sint Archiepiscopis, & Episcopis? Resp. Possunt per quævis loca exempta transeuntes facere ante se portari Crucem, populo benedicere, Divina Officia privatim, vel publicè audire, & ea celebrare, vel in sua Provincia facere celebrari, sine Pontificalibus. Similiter Episcopi in locis suæ Diocesis exemptis possunt populo benedicere, audire Divina Officia, & ea celebrare, vel coram eis facere celebrari: dummodo tamen exemptis, vel privilegiatis in aliis nullum ab ipsis fiat præjudicium, Clem. 2. h. t. n. 104. & 2. seqq. Item Episcopalis dignitas, seu Sedes non debet concedi, nisi in Civitatibus numerosis, & insignibus, c. 1. h. t. n. 107. & seq. Quær. 2. Qualia privilegia competant Abbatibus, seu Prælatibus inferioribus Episcopis? Resp. Duo, primum est usus Mitræ, si sint exempti in Provincialibus Conciliis, & Episcopalibus Synodis, non tamen gestare possunt Mitras habentes laminas aureas: si verò non sint exempti, uti debent Mitris simplicibus, albis, & planis. Sed in aliis locis, si exemptis, si non exemptis uti possunt Mitris, ut indulta Papæ eis permittunt, c. Vi Apostolica, 6. h. t. in 6. n. 109. & seq. Secundum privilegium est solemnitas, & publica benedictio populi in Ecclesiis sibi pleno jure subiectis, quando in eis Divina Officia celebrant, nec possunt alibi publicè per vias, & plateas, talem benedictionem impertiri nisi hoc eis expressè sit concessum, c. Abbatibus, 3. h. t. n. 112. Nec licitum est eis primam tonsuram conferre, nisi Conversis in suo Monasterio, & in quos habent Episcopalem jurisdictionem, cir. c. 3. in fine, n. 112.

SECTIO IV. De prescriptione & innovatione usi & effectus privilegiorum.

§. I. Quanto tempore præscriptum est privilegium?

Contra privilegium Ecclesiæ præscriptum est tempus XXX. annorum, quia videtur tam præscriptum nunciare juri suo, c. Si de terra, 6. h. t. in 11. & seq. Imò hodie contra privilegia Ecclesiæ præscribitur, nisi spatio XL. annorum, c. Adhuc, 15. h. t. & sic per hoc c. correctum est præscriptum, 115. & seq. Quomodo præterea concilium prædicta duo capp. n. 117. & 118.

§. II. De innovatione privilegiorum.

Quær. 1. An innovatio privilegii innovare tribuat, vel non? Resp. Quando innovatio tribuat, non tribuitur novum jus, sed solum privilegium conservatur, c. Ex parte, 13. h. t. in 119. que habetur in c. Quia, 29. h. t. in 121. declaratur n. 121. Quær. 2. Quomodo privilegia instrumenta perdit, si eorum innovatio perierit? Resp. Instrumenti perdit tenor, & in hoc respectu probari possunt per testes, qui deponunt de tenore, & quòd erat, sine vitiis, c. Communi, 11. h. t. num. 122. Declaratur num. 123. In id innovatio nem instrumenti perdit tria probanda sunt, c. n. 123. An testes, qui deponunt de similitudine instrumenti, etiam deponere debeant de tenore, num. 124.

§. III. De usu & effectibus privilegiorum.

Quær. 1. An quis obligatus sit uti suo privilegio? Resp. negativè, n. 125. Quær. 2. An ut privilegium sortiatur effectum, & jus aliquod conferat privilegio, requiratur ejus notitia? Resp. Privilegium non habet effectum, nisi postquam pervenit ad notitiam privilegiati, & id est acceptavit, num. 126. Invenitur duæ limitationes, num. 127. Quær. 3. An possit privilegio sibi concessio, extra territorium concedentis, v. g. Episcopi? Resp. Potest, ut se loquendo, uti privilegio personali, etiam extra territorium concedentis, ob specialem, & personalem causam concessio ab Episcopo suo, si veti consuetudine commuæ, si etiam contra Statutum loci, de quo quis pro tempore moratur, num. 128. Quær. 4. An privilegiatus uti possit privilegio suo contra personam privilegiatum? Resp. Sub distinctione data n. 129. & 130.

SECTIO V. De variis excessibus privilegiorum prohibitis Jure Canonico.

§. I. Qui sint excessus, siue delicta privilegiorum, & quomodo puniendi?

Religiosi etiam exempti non debent excedere privilegia illis concessa contra Episcopalem jurisdictionem, cum scandalo, & gravi periculo animarum, c. 3. in prin. h. t. nec debent Ecclesias, & decimas, & manulaicorum recipere, siue consensu Episcopali, c. 3. Ecclesias, nec debent excommunicatos, & excommunicatos interdictos ad Divina, c. 4. Excommunicatos. Item in Ecclesiis, que alijs Episcopis præsentent ab eis instituendos, aut de re spirituali plebis respondeant, ipsi vero præsentati Religiosis rationem reddant de temporalibus, c. 4. inconsulto Episcopo eos non removeant, c. 4. in fine.

In Ecclesiis. Templarii, vel Hospitalarii, si ad Ecclesiam interdictam venerint, semel tantum in anno admitti debent ad Divina Officia, nec tunc ibi sepelienda sunt corpora defunctorum, *cir. c. 3. §. Quod si. Confratres* verò Religiosorum, qui non omnino se eis tradiderunt, sed proprietates suas retinent, Episcopo sunt subiecti, ut ceteri laici, *cir. c. 3. §. De Confratribus*. Denique idem de aliis quoque Religiosis observandum est, *cir. c. 3. §. ult. n. 131. Declarantur dicta, n. 132. & 2. seqq.*

§. II. Quinam præterea alii sint excessus, siue abusus privilegiorum?

Plures adhuc alii sunt abusus privilegiorum. Veluti primò, si sepeliant excommunicatos in cœmeteriis, & si sepeliunt, debent eos ejicere, quod si non fecerint, Episcopus id exequetur, *c. Ad hæc. §. h. t. n. 135*. Secundò, excedunt seu delinquant Religiosi, si in Oratoriis suis privatis campanas habeant, easque publicè pullent, *c. Patentibus. 10. h. t. num. 136. & seq.* Tertio, plures excessus, seu delicta Hospitaliorum recentur in *c. Tuorum. 11. h. t. n. 138. & seq.* Quartò, alius excessus, siue delictum privilegiorum, seu exemptorum est, si Ecclesias, vel Capellas ædificent in locis non exemptis, sine licentia Ordinarii, vel in exemptis, sine licentia Papæ, *c. Auctoritate. 4. h. t. in 6. n. 140. & 2. seqq.* Quintò, aliud delictum exemptorum est, si siue regulares, siue seculares scienter celebrent, vel celebrari faciant Divina in loco interdicto ab Ordinario, velesus delegato, vel à jure, nisi in casibus à jure concessis: & qui publicè excommunicatos, vel interdictos ad Divina Officia, Ecclesiastica Sacramenta, vel sepulturam admittunt præsumunt, quibus interdicitur ingressus Ecclesiæ, *c. Episcoporum. 8. h. t. in 6. num. 143. & seq.*

§. III. De aliis quibusdam specialibus excessibus, & culpis Religiosorum prohibitis Iure Canonico, eorumque poenis.

Religiosi, qui sine speciali licentia Parochi, Clericis aut laicis Sacramentum extremæ Unctionis, vel Eucharistiæ ministrare, vel matrimonium solemniter benedicere: vel excommunicatos à Canone: vel à sententiis per Statuta Provincialia aut Synodalia promulgatis absolvere præsumperint, exceptis casibus in jure expressis, vel per privilegia Papæ concessis, excommunicationis sententiam ipso facto incurrunt, absolventi solùm à Papa: quos etiam locorum Ordinarii excommunicatos faciant publicè denunciari, donec de absolutione ipsorum eis facta fuerit fides, non obstante quovis privilegio, *Clem. 1. h. t. num. 145. & 4. seqq.* Item præcipitur Religiosis à septem aliis culpis sub certis poenis abstinere, quæ ponuntur in *cir. Clement. 1. §. Quibus etiam, num. 150. & 2. seqq.*

§. IV. De pœna abutentium suis privilegiis, & punitio-
ne violantium aliena privilegia.

Quær. 1. Quæ sit pœna abutentium suis privilegiis? Resp. Propter abusum possunt revocari privilegia, & privilegium meretur amittere, qui permittit sibi abutitur potestate, *num. 153*. Quær. 2. An, & quomodo puniendi sint, qui aliena privilegia violant? Resp. Inprimis privilegia alicujus v. g. Religionis non sunt violanda, etiam indirectè, *c. Quan-*

to amplius. 26. h. t. n. 154. & seq. Præterea privilegiis suis est privandus, qui alienis derogat, *c. Dilecti. 4. h. t. num. 156*. Clerici incedentes ut laici, sine tonsura, & habitu, & in maleficiis deprehensi, etiam reassumant tonsuram, & habitum, non gaudent privilegio Clericali, sed à Judice laico puniri possunt, si ne pœna excommunicationis, *c. Ex parte. 27. h. t. n. 157*. Quando, & quinam Clerici non deferentes habitum, & tonsuram priventur privilegio Clericali, seu fori Ecclesiastici, *n. 158. & seq.* Laici violenti invalores Ecclesiasticarum, aut rerum Ecclesiasticarum, aut eis præjudicium inferentes possunt puniri ab Ecclesia, seu Judicibus Ecclesiasticis, nec dum Ecclesia tales laicos coëcet, agit contra legem, sed legi fert subsidium, *c. 2. h. t. n. 160. & seq.*

§. V. Proponuntur breves Summæ Extravagan-
tium hujus Tituli.

Quæ privilegia revocantur in Extravag. unic. Joann. XXII. h. t. n. 162. Item quæ privilegia revocantur concessa Prædicatoribus, & Minoribus, circa prædicationes, auditiones Confessionum, & sepulturas in Extravag. 1. Inter Communes. h. t. n. 163. Item quæ in Extravag. 2. eod. num. 164. Et quæ privilegia in Extravag. 3. n. 165. Et quæ in Extravag. 4. eod. n. 166.

SECTIO VI. De amissione, & revocatione
privilegiorum.

§. I. An, & quomodo privilegium finitur per lapsum
temporis, & cessationem causæ?

ASSERTIO I. Elapso tempore, ad quod privilegium est concessum, & restrictum, finitur privilegium. Cessat etiam si sub conditione sit concessum, eâ impletâ, *n. 167*. Ass. 2. Cessante principali causâ finali privilegii, ipsum etiam cessat, *num. 168*. Quibus casibus non cesset privilegium, etiam si causa cesset, *n. 169*.

§. II. An privilegium finitur per mortem ejus, cui concessum est, vel per mortem concedentis, item an per
renunciationem privilegiati?

ASSERTIO I. Privilegium personale, siue personæ concessum, unâ cum ipsâ, extinguitur: privilegium verò reale, quod ratione dignitatis, vel loci alicui datum est, cum persona non desinit, *n. 170*. Ass. 2. Privilegium absolute, & sine limitatione concessum, & semel legitime acquisitum non amittitur per obitum concedentis, siue privilegium sit favorabile, siue odiosum, & siue res non sit integra, siue adhuc integra. Aliud est in Rescriptis justitiæ, siue ad lites: modò sit gratia jam facta, non faciendâ, hæc enim morte concedentis extinguitur, *n. 171*. Quando privilegium, ratione formæ verborum per mortem concedentis extinguitur, ut si concedatur ad beneplacitum Principis, *num. 172*. Ass. 3. Si privilegium alicui personæ particulari in ejus solius favorem sit concessum, illud per liberam, & expressam ejusdem renunciationem amittitur, *n. 173*. Quòd si privilegium principaliter concessum sit in favorem alicujus Communitatis, vel loci, v. g. Civitatis, Ecclesiæ, vel Monasterii, non possunt personæ particulares, cum ejusdem præjudicio, illi renunciare, *n. 174*.

